

PRVO DEJANJE

(Kot uvod naj se poje adventna pesem, ki izraža hrepenenje po Zveličarju.
Pašnik - na tleh naj leže kamni za sedeže.)

OČE: O Bog naših očetov! Kako dolgo boš še čakal, da rešiš ljudstvo tujega jarma? (malo premora) Oh, v kako žalostnih časih živimo! Kako težo je danes Bogu služiti in kako malo jih hodi po pravi poti. Da bi le prišel kmalu mogočni Bog in odrešil svoje ljudstvo greha in nasilja.
Zemlja, odpri se in rodi nam Zveličarja! (sedi zamišljen).

AMOS: Sem, Ruben! Pozdravljeni, oče!

OČE: Bog z vami, sinovi moji. Ali ste pri čredah že vse postorili?

AMOS: Da, oče, ovce so že v stajah.

OČE: Ali ste vse v redu pregledali? V sedanjih časih je potrebna velika previdnost.

SEM: Vse je v redu. Oče, zakaj ste danes tako otožni? Povejte, ali se vam je kaj hudega pripetilo?

OČE: O, nič hudega se ni zgodilo. Premišljeval sem o vseh hudih preizkušnjah, ki nam jih je Bog poslal nad nas. Toda kje so pa ostali? Ali so vsi ostali pri čredah?

AMOS: Samo Simon in Levi sta še tam. Simon ima nočno stražo, Levi bo pa kmalu tukaj (gleda na desno). Glejte, že prihaja.

AMOS: Izahar se še ni vrnil iz Betlehema? In Jožef - kje je Jožef?

SEM: Jaz ne vem kje tiči.

RUBEN: Jaz ga nisem videl cel večer. Levi, si ga ti kaj videl?

LEVI: Pozdravljeni oče. (Zamehljivo) O, ta Jožef, bojim se, da bo še pamet izgubil. Tako je pobožen.

OČE: Kako to misliš? ... - ... (trdo) Zdi se mi, da si ga zopet žalil.

LEVI: O, ne oče nič žalega mu nisem rekel. Danes zjutraj je bil zelo vesel. Neprenehoma je pel psalme na paši.

RUBEN, SEM: Midva sva ga tudi slišala.

LEVI: Zdelo se je, kot da je doživel nekaj posebnega, kajti drugače je vedno tako tih in le moli.

OČE: Res, pobožen, dober dečko je moj Jožef.

LEVI: Tako dolgo sem ga spraševal, da mi je povedal, kaj se mu je zgodilo. (Se porogljivo smeje).

VSI: Povej hitro! Kaj je bilo?

LEVI: Jožef je rekel, da je imel preteklo noč čudne sanje. Na vzhodni strani Betlehema je videl votlino, razsvetljeno z nebeško svetlobo in v njej prelepo gospo s še lepšim detetom. Obdajali so ju angeli ter tako lepo peli... Kako so že peli? (pomišlja) Povedal mi je, pa mi je ušlo iz spomina. Baje ga je detece tako milo in prijazno gledalo... (sanjavo).

SEM: Ko bi se še meni sanjalo kaj tako lepega. Pa sanjam samo o roparjih in morilcih od kar so prišli k nam Rimljani zaradi ljudskega štetja.

OČE: Toda, Levi, povej nam, kje je Jožef sedaj?

LEVI: Komaj je spravil svojo čredo v stajo, je že tekel proti votlini. Zagotovo misli, da niso bile sanje, ampak resničnost. Mislim, da bo kmalu tukaj in bo moral priznati, da so bile samo lepe sanje.

(Pride Izahar)

IZAHAR: Pozdravljeni! (vsi mu odzdravijo) Vse je šlo po sreči.

SEM: (hitro) Kako je v Betlehemu? Ali je res polno tujcev?

IZAHAR: Mesta skoraj ni ve prepoznati. Polno je ljudi iz vseh krajev, vmes pa rimski vojaki skrbe za red.

OČE: O Bog, poganski vojaki v sveti deželi!

IZAHAR: Srečal sem dva popotnika, na videz zakonska. Zdelo se mi je, da sta zelo uboga, a se jima je že na obrazih bralo, da sta blaga človeka. Iz žene je sijalo nekaj nadzemskega - (pomisli), da: nebeškega. Zraven sta vodila malega oslička, ki jima je nosil borno imetje. Nikjer nista mogla dobiti prenočišča. (žalostno). Tako sta se mi zasmilila, ker bosta zanesljivo morala prespati pod milim nebom.

SEM: Pa bi ju k nam pripeljal. V naših kočah bi pač dobila boljše prenočišče kakor na prostem v nočnem hladu.

IZAHAR: Mislim sem ju že povabiti, pa sem imel z ovciami toliko dela ... Potem ju pa več nisem videl. (Žalostno) Morda še sedaj tavata po mestu.

LEVI: (smejoče) Glejte, Jožef se vrača.

(Jožef se boječe bliža očetu. Drugi ga zvedavo gledajo, Levi se smeji).

OČE: Bog te blagoslovi, moj ljubljeneč. Tako dolgo izostaneš, pa nič ne poveš. (Jožef v zadregi gleda v tla.)

LEVI: (zaničljivo) Oče, pove naj, če je v votlini koga našel. (smeh)

JOŽEF: (še vedno boječe) Nikogar nisem našel.

OČE: (Leviju) Že zopet se jeziš. (Jožefu) Jožef, Levi nam je pravil o tvojih sanjah. Povej nam, kako je bilo.

JOŽEF: (na začetku počasi, potem pa vedno bolj navdušeno) O, niso bile le sanje. Sanje vidimo samo v spanju, jaz pa sem bil čisto buden. Kar nisem mogel zaspati. Proti polnoči se mi je naenkrat zdelo, da stojim pred votlino. Bila je razsvetljena od znotraj in zunaj s čudovito svetlobo (vsi ga začudeno poslušajo). V votlini - v jaslicah je počivalo lepo dete kakor angel. Zraven sta klečala žena in mož, ki sta se mi zdela, da sta prišla naravnost iz nebes... Okrog njih je bilo polno lepih angelov, ki so peli prekrasno pesem, ter se priklanjali pred detetom. Takole so peli: "Svet, svet, svet si ti, Gospod, Bog nebeških trum! Hozana Sinu Davidovemu! Hozana na višavah! (Oče gleda proti nebu. Na prsih prekriža pobožno roke.) (Jožef nadaljuje brez prenehanja) Nato nisem mogel več zaspati. Mislim pa, da tudi nocoj ne bom. Zato vas prosim, da imam jaz nocoj stražo pri ovcah namesto brata.

OČE: (častitljivo in resno) Pojdi v imenu Gospodovem! Ne pozabi vzeti s seboj roga. In če se ti kaj neprijetnega pripeti, nam daj znak. (Jožef poljubi očetu roko in gre) (oče gleda za njim)

Sinovi, hvalimo Gospoda, ki je po Jožefu poslal veliko in veselo novico. Zdaj mi je tudi jasno vse, kar je sveti starček Simeon prerokoval.

AMOS: (ves začuden) Pa nam še niste nič pripovedovali o tem, oče.

OČE: Molčal sem, ker še sam nisem razumel.

RUBEN: Prav radovedni smo, oče, povejte.

OČE: Jožef je rekel, da so angeli peli: Svet, svet, svet si ti Gospod, Bog vojnih trum. Hozana sinu Davidovemu! Hozana na višavah! Ta trikrat sveti Bog,

kateremu so peli angeli, ni drugi kot Mesija, Odrešenik, Sin Davidov. (vsi začudeni, razen Levija).

LEVI: Vendar oče, kako pa, da je Mesija prišel v revno votlino?

OČE: Ali veruješ, kaj je Simeon prerokoval?

LEVI: Simeon je sveti mož, to je že res... Ali ---

OČE: Simeon je rekel, da Mesija ne bo prišel kot bogati, ampak bo živel čisto revno in tudi umrl v veliki revščini in da bo s smrtjo rešil ljudstvo. (vsi so začudeni). Pravil je tudi o Devici Mariji iz rodu našega kralja Davida, ki se je zaročila pred kratkim z Jožefom iz Nazareta. Dejal je, da bo ona mati Mesije.

LEVI: (še vedno ne verjame) Če Marija stanuje v Nazaretu, kako bi naj bil Zveličar rojen v Betlehemu?

OČE: Levi, uči se ponižnosti in previdnosti. Ali ni cesar naročil, da morajo vsi iz rodu Davidovega priti v Betlehem? Torej bosta gotovo tudi Marija in Jožef prišla. (obrne oči proti nebu) Blagodari, o Gospod vse one, ki nate upajo, da se bo izpolnila beseda prerokova: "Rosite nebesa pravičnega, vi oblaki nam ga dajte! Zemlja, odpri se in rodi nam Zveličarja!" (vsi pojejo ali recitirajo).

Vi oblaki ga rosite, ali zemlja naj ga da!

Ve nebesa ga pošljite! Skor Zveličarja sveta!

Milo so ljudje zdihvali! V grehih in temi ječali!

Bog je bil zemljo preklel, greh, nebo človeku vzelo.

(proti koncu pesmi pastirji počasi gredo. Orgle še tiho igrajo)

(Lahko se poje tudi druga primerna pesem)

DRUGO DEJANJE

(pašnik kakor v prvem dejanju)

JOŽEF: (pride s pastirsko palico in rogom) Čudovita noč. Tako tiho in mirno počiva narava, zdi se mi, kakor bi se hotela nebesa na zemljo ponižati. (Poje *(igralka, ki je igrala Jožefa, je pela pesem Kaj se je danes z mano zgodilo)*). Na nebu luna plava, v sred med trumo zvezd in milo razsvetljuje temoto stez in cest. Nikol ni lepša bla kot to presrečno noč, praznujejo nebesa, praznuje vsaka stvar, noč velkega slovesa Gospodu pojmo čast! (naenkrat neha peti) Joj, pri nočni straži se ne sme peti. Ampak moje srce je tako polno veselja... (okrog votline se prižigajo luči, Jožef začuden gleda v daljavo). O Bog, kakšna svetloba je okrog votline. (Skače od veselja). Svetloba je ista ali pa še lepša kot sinoči. (ponosno) Zdaj pa naj moji bratje gledajo to prikazen. Kar zbudil jih bom. (večkrat glasno zatrobi). Levi se ne bo več norčeval iz mene, kakor včeraj. O ta nebeška svetloba! Kar trepečem in vendar se ne bojim.

(pastirji prihajajo drug za drugim, prestrašeni, kaj se je zgodilo in vsi vprek sprašujejo zbegano) Kaj pa je? Kaj se je zgodilo? Ali so Rimljani tu?

JOŽEF: O ne, ne. Poglejte vendar tja v votlino! (vsi presenečeni) Ah!

LEVI: (počasi bolj tiho) Pa je vendarle imel Jožef prav.

OČE: Jožef, tvoje sanje!

JOŽEF: Oče, povejte, kaj to pomeni?

OČE: Gospod Bog se je usmilil ljudstva, sin moj! (Vsi v en glas) Pridite, hitimo k votlini. Gremo, hitro! (pastirji hočejo urno dalje, kar jih obsveti vedno močnejša svetloba. Pastirji se prestrašijo, prikaže se angel. Nekateri padejo na kolena. Oče stoji pokonci. Ostali se boječe čudijo. Ta prizor je pretresljiv, zato je treba mnogo truda, da se skupina lepo in slikovito uredi, vsak pastir naj ima drugačen nastop).

ANGEL: (ves razsvetljen, mirno in sveto) Ne bojte se, zakaj glejte, oznanjam vam veliko veselje, katero bo za vse ljudi. Danes se vam je v mestu Davidovem rodil Zveličar, ki je Kristus, Gospod. In to vam bodi znamenje: **NAŠLI BOSTE DETE V PLENICE POVITO IN V JASLI POLOŽENO.** (angel zapoje GLORIA! Zbor nadaljuje pesem, vsi so razsvetljeni, pastirji stoje ali kleče nepremično, pobožno, kakor zamaknjeni. Po končani pesmi angel izgine, z njim tudi svetloba. Pastirji vstanejo, vsi spremenjeni imajo častitljivo vedenje).

OČE: (dvigne roke proti nebu) Moja duša poveličuje Gospoda in vse, kar je v meni, naj slavi njegovo sveto ime. Napolnil nas je z dobrotami svojega usmiljenja... (kratek odmor) Tako, sinovi moji, hitimo tja v Betlehem in poglejmo, kar nam je Gospod oznanil po angelu. - Vendar praznih rok ne moremo tja. Vzemite vse, kar je vrednega iz naših koč - pa hitite, hitite! (pastirji se razkropijo. Od zadaj ali iz kora se oglasi oddaljen pastir s pesmijo Hej pastirčki!

Hej pastirčki, hej pastirčki, kaj je to?

Kot podnevi razsvetljeno je nocoj nebo.

Odgovarja oče ali drug pastir:

Hej pastirček, hej pastirček z nami prid!

Rojeno je Dete Božje, sam presveti Sin!

O, kako sem srečen, ker bom gledal Zveličarja sveta! (pastirji se vračajo z darovi: odejami, košarico jabolk, volno, vrčem z vinom, hlebom kruha....)

Ali smo vsi tukaj? Sedaj pa hitimo! (vsi odhajajo) Stojmo! Levi naj ostane pri čredah. Za kazen, ker se je norčeval iz Jožefa. (Levi je žalosten)

JOŽEF: Oče, naj gre z nami, saj sem mu že vse odpustil.

OČE: Pa naj bo. Zdaj pa le urno. (vsi hitro odidejo)

TRETJE DEJANJE

(Pastirci pred jaslicami)

(prizor: Hlevček v Betlehemu, v ozadju jaslice z Jezusom ob straneh sta Jožef in Marija. Nekaj časa tišina, potem pridejo počasi tiho in spoštljivo na oder pastirji in pokleknejo okrog jaslic)

OČE: (vesel, počasi, slovesno) Kristus nam je rojen. Pridite, molimo ga! (vsi ponovijo: Kristus nam je rojen, pridite, molimo ga!) Pridite hvalimo Gospoda! (vsi ponovijo: Pridite...)

(vsi se priklonijo do tal)

Dete nam je rojeno, Sin nam je dan; na njegovih ramenih sloni vladarstvo! Bratje vstanite, zapojmo Gospodu, kajti velike reči nam je naredil! (vsi vstanejo, eden od pastircev naj pokaže tudi gledalcem, da vstanejo. Oče ali pastir začne peti Glej zvezdice Božje...

Počasi se vključijo še orgle, pevci in vsi gledalci. Če gledalci ne bodo sodelovali, naj pastir zopet nakaže)

(po končani pesmi orgle igrajo vedno tiše, dokler ne utihnejo)

Zveličar sveta! Kako naj ti povrnemo tvojo veliko ljubezen? Zaradi nas si zapustil nebesa, da bi nas rešil greha in pogubljenja; sem si nas poklical, da te prvi pozdravimo. Sprejmi naša skromna darila. (Odlagajo darila k jaslicam) Dajemo ti pa tudi svoja srca na veke!

JOŽEF: Preblazeno Dete, ki ležiš v revnih jaslicah, srčno te pozdravljam. Sprejmi v dar moje srce, naj bo tvoje vekomaj!

OČE: Zdaj se pa poslovimo in gremo oznanjat veselo novico vsem bratom in sestram, da tudi oni pridejo počastit in molit Zveličarja sveta!

(Pastirji se poslavljajo od jaslic, gredo med ljudi v cerkvi in jih vabijo k molitvi. Počasi se ena za drugo prižigajo v cerkvi luči in orgle naj igrajo najprej čisto tiho, nato vedno glasneje. Potem naj se jim pridružijo še pevci s pesmijo Sveta noč - blažena noč. Ko se odpoje ta pesem, se prične sveta maša - polnočnica).

Jožef in Marija se skozi vso igro počasi premikata po cerkvi proti jaslicam. Vmes počivata in prosita ljudi, da jima odstopijo sedež. (To naj bi nakazovalo, kako sta iskala prenočišče). Pred tretjim dejanjem naj bo prostor, kjer so jaslice, zatemnjen, ko prideta k jaslicam Marija in Jožef, se prostor razsvetli. Imeli smo tudi Jezuščka (lutko). Jožef in Marija sta pred jaslicami do konca igre.

Mnogo uspeha

Bogomila Boh